

സംക്ഷിപ്തം

മി. സ്പീക്കർ: പതിനാലാം കേരള നിയമസഭയുടെ ഇരുപത്തിരണ്ടാം സമ്മേളനം ഇന്ന് അവസാനിക്കുകയാണ്. ജനുവരി മാസം 8-ാം തീയതി ബഹുമാനപ്പെട്ട ഗവർണ്ണറുടെ നയപ്രഖ്യാപന പ്രസംഗത്തോടെയാണ് ഈ സമ്മേളനം ആരംഭിച്ചത്. 2021-2022 വർഷത്തെ ബഡ്ജറ്റ് ജനുവരി 15-ാം തീയതി സഭയിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടു.

ഇരുപത്തിരണ്ടാം സമ്മേളനം ആകെ 11 ദിവസമാണ് സമ്മേളിച്ചത്. അതിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഗവർണ്ണർക്ക് നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്ന പ്രമേയം ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിനായി മൂന്നുദിവസവും ബഡ്ജറ്റിന്റെ പൊതുചർച്ചയ്ക്കായി രണ്ടുദിവസവും വിനിയോഗിച്ചു. സമ്പൂർണ്ണ ബഡ്ജറ്റ് മാർച്ച് 31-ന് മുമ്പ് പാസ്സാക്കാൻ കഴിയാത്ത സാഹചര്യമായതിനാൽ ഈ സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ആദ്യ നാലുമാസത്തേയ്ക്കായി വോട്ട്-ഓൺ-അക്കൗണ്ട് പാസ്സാക്കുകയുണ്ടായി. 2019-20 സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ അവസാന ബാച്ച് ഉപധനാഭ്യർത്ഥനകളും സഭ ചർച്ച ചെയ്ത് പാസ്സാക്കി. അതോടൊപ്പം അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ധനവിനിയോഗ ബില്ലുകളും സഭ പാസ്സാക്കുകയുണ്ടായി. നിയമനിർമ്മാണ കാര്യത്തിൽ 2021-ലെ

ശ്രീ നാരായണഗുരു ഓപ്പൺ യൂണിവേഴ്സിറ്റി ബിൽ സബ്ജക്ട് കമ്മിറ്റിയുടെ പരിഗണനയ്ക്ക് അയയ്ക്കുകയും ഈ സമ്മേളനത്തിൽത്തന്നെ പാസ്സാക്കുകയും 2021-ലെ ധനകാര്യ ബില്ലുകൾ സഭയിൽ അവതരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

അന്തരിച്ച മുൻ രാഷ്ട്രപതി പ്രണബ് കുമാർ മുഖർജി, ഈ സഭയിൽത്തന്നെ അംഗമായിരുന്ന സി. എഫ്. തോമസ് എന്നീ ആദരണീയരായ വ്യക്തിത്വങ്ങൾക്ക് ചരമോപചാരം അർപ്പിക്കുന്നതിനായി ഒരു ദിവസം നീക്കിവച്ചു. അവിചാരിതമായി ഈ സമ്മേളന കാലയളവിൽ അന്തരിച്ച കെ. വി. വിജയദാസിന് ചരമോപചാരം അർപ്പിക്കുന്നതിനായി മറ്റൊരു ദിവസവും നീക്കിവച്ചു.

ഈ സമ്മേളനത്തിൽ 240 നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യങ്ങളും 2925 നക്ഷത്രചിഹ്നമിടാത്ത ചോദ്യങ്ങളും അനുവദിച്ചിരുന്നു. 16 ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രിമാർ വാക്കാൽ മറുപടി നൽകുകയുണ്ടായി. വാക്കാൽ മറുപടി നൽകിയ പ്രസ്തുത ചോദ്യങ്ങളിന്മേൽ സഭാതലത്തിൽ 131 ഉപചോദ്യങ്ങൾ ഉന്നയിക്കപ്പെടുകയും മറുപടി പറയുകയും ചെയ്തു.

ഈ സമ്മേളനത്തിൽ പൂർണ്ണമായും ഇ-നിയമസഭ പോർട്ടൽ വഴിയാണ് ചോദ്യോത്തരങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ജോലികൾ

നിർവ്വഹിച്ചത്. കടലാസ് രഹിത നിയമസഭ ലക്ഷ്യം വച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഈ മാറ്റം വഴി അംഗങ്ങൾക്ക് ഓൺലൈൻ വഴി ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കാനും അതിവേഗം ഉത്തരങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കാനും സാധിക്കുന്നുണ്ട്. എല്ലാ ഉത്തരങ്ങളും ഓൺലൈൻ മുഖേന മാത്രമാണ് സ്വീകരിച്ചത്. നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യങ്ങളുടെ മറുപടികളുടെ 15 പകർപ്പുകളും നക്ഷത്രചിഹ്നമിടാത്തവയുടെ 10 പകർപ്പുകളുമാണ് മുമ്പ് സർക്കാർ നൽകിയിരുന്നത്. ഇതാണ് പൂർണ്ണമായും ഓൺലൈനാക്കിയത്. ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ രീതിയിൽ കണക്കാക്കിയാൽപ്പോലും ഒരു ലക്ഷത്തിൽപ്പരം A4 സൈസ് ഫോട്ടോകോപ്പി പേപ്പർ ലാഭിക്കുവാൻ നമുക്ക് പ്രാഥമികമായി കഴിഞ്ഞു. ഇ-നിയമസഭ ഭാഗികമായി നടപ്പിൽ വരുത്തിയ ഒരു ചെറിയ സമ്മേളനത്തിൽ ഇത്രയും ലാഭമുണ്ടാക്കാനായെങ്കിൽ ഈ സംവിധാനം പൂർണ്ണമായാൽ ഉണ്ടാകാവുന്ന നേട്ടം വളരെ വലുതാണെന്നോർക്കുക. ഈ പദ്ധതി പൂർണ്ണ വിജയത്തിലെത്തിക്കാൻ എല്ലാ ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗങ്ങളുടെയും മന്ത്രിമാരുടെയും കൂടുതൽ സഹകരണം ആവശ്യമാണെന്നതാണ് കാണുന്നത്.

ബഹുമാനപ്പെട്ട പൊതുമരാമത്തും രജിസ്ട്രേഷനും വകുപ്പുമന്ത്രി,
ബഹുമാനപ്പെട്ട കൃഷി വകുപ്പുമന്ത്രി, ബഹുമാനപ്പെട്ട വ്യവസായവും
സ്പോർട്സും യുവജനകാര്യവും വകുപ്പുമന്ത്രി, ബഹുമാനപ്പെട്ട ഭക്ഷ്യവും
സിവിൽ സപ്ലൈസും വകുപ്പുമന്ത്രി, ബഹുമാനപ്പെട്ട തുറമുഖവും മ്യൂസിയവും
പുരാവസ്തു സംരക്ഷണവും വകുപ്പുമന്ത്രി, ബഹുമാനപ്പെട്ട മത്സ്യബന്ധനവും
ഹാർബർ എഞ്ചിനീയറിംഗും കശുവണ്ടി വ്യവസായവും വകുപ്പുമന്ത്രി,
ബഹുമാനപ്പെട്ട റവന്യൂവും ഭവനനിർമ്മാണവും വകുപ്പുമന്ത്രി, ബഹുമാനപ്പെട്ട
തൊഴിലും എക്സൈസും വകുപ്പുമന്ത്രി എന്നിവർ ഈ സമ്മേളന
കാലയളവിൽ തന്നെ എല്ലാ ചോദ്യങ്ങൾക്കും മറുപടി ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.
ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രിമാരെ ഇക്കാര്യത്തിൽ ചെയർ പ്രത്യേകം
അഭിനന്ദിക്കുന്നു.

ഈ സമ്മേളനത്തിൽ ചട്ടം 50 പ്രകാരം ഏഴ് അടിയന്തര
പ്രമേയങ്ങൾക്കുള്ള അവതരണാനുമതി നോട്ടീസ് ലഭിച്ചതിൽ കിഫ്ബി
വഴി നടത്തിയ മസാല ബോണ്ട് ഇടപാടിലെ നിയമ വിരുദ്ധത
സംബന്ധിച്ച് ശ്രീ. വി. ഡി. സതീശൻ നൽകിയ നോട്ടീസ് സഭ ചർച്ച
ചെയ്യുകയുണ്ടായി.

14 ശ്രദ്ധക്ഷണിക്കൽ നോട്ടീസുകളിലൂടെയും 103

സബ്മിഷനുകളിലൂടെയും ജനങ്ങളുടെ വിവിധ പ്രശ്നങ്ങൾ ഈ സമ്മേളനകാലത്ത് സഭയിൽ ഉന്നയിക്കപ്പെടുകയുണ്ടായി.

നിയമസഭാ സ്പീക്കറെ തൽസ്ഥാനത്തുനിന്ന് നീക്കം ചെയ്യണമെന്നാവശ്യപ്പെട്ട് കൊണ്ട് ചട്ടം 65 പ്രകാരം ശ്രീ. എം. ഉമ്മർ നോട്ടീസ് നൽകിയ പ്രമേയം സഭ ചർച്ച ചെയ്ത് തള്ളിക്കളഞ്ഞു. അംഗങ്ങൾക്കായുള്ള പെരുമാറ്റ ചട്ടലംഘനത്തിന്റെ പേരിൽ കുറ്റക്കാരനാണെന്ന് പ്രിവിലേജസ്, എമിക്സ് എന്നിവ സംബന്ധിച്ച സമിതി കണ്ടെത്തി ശിപാർശ ചെയ്തതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗം ശ്രീ. പി. സി. ജോർജിനെ സമ്മേളനത്തിൽ സഭ ശാസിക്കുകയുണ്ടായി.

നടപടിക്രമങ്ങൾ പാലിക്കാത്ത സി.&എ.ജി. തന്റെ റിപ്പോർട്ടിൽ അധികമായി എഴുതിച്ചേർത്ത ഭാഗങ്ങൾ നിരാകരിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് ചട്ടം 118 പ്രകാരം ബഹുമാനപ്പെട്ട മുഖ്യമന്ത്രി അവതരിപ്പിച്ച ഒരു പ്രമേയവും ഈ സമ്മേളനത്തിൽ സഭ പാസ്സാക്കുകയുണ്ടായി.

പതിനാലാം കേരള നിയമസഭ

സംക്ഷിപ്തം

2016 ജൂൺ 2-ാം തീയതി ആദ്യ സമ്മേളനം തുടങ്ങിയ പതിനാലാം കേരള നിയമസഭ കഴിഞ്ഞ നാലര വർഷത്തിനിടയിൽ 22 സമ്മേളനങ്ങളിലായി ആകെ 232 ദിനങ്ങൾ സമ്മേളിക്കുകയുണ്ടായി. തികച്ചും സാർത്ഥകവും സർഗ്ഗാത്മകവുമായ സമ്മേളന ദിനങ്ങളിലൂടെ കേരള സമൂഹത്തെ പ്രത്യക്ഷമായും പരോക്ഷമായും സ്വാധീനിക്കുന്ന നിരവധി വിഷയങ്ങൾ പല രൂപത്തിൽ ഈ സമ്മേളന ദിനങ്ങളിൽ സഭയുടെ പരിഗണനാ വിഷയങ്ങളായി മാറുകയുണ്ടായി. ലെജിസ്ലേഷൻ എന്ന ഭരണഘടനാ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ കേവലമായ ചട്ടങ്ങളുടെയും നടപടി ക്രമങ്ങളുടെയും പ്രതലങ്ങളിൽനിന്നും വ്യതിചലിപ്പിച്ച് പൊതുവായ ജനകീയ പ്രശ്നങ്ങളുമായി ഏറ്റുമുട്ടുവാനുള്ള വേദിയാക്കുവാനും ഭരണ സംവിധാനത്തിന്റെ ശക്തമായ കരങ്ങളെ ജനാധിപത്യത്തിന്റെ പുതിയ വിതാനങ്ങളിലേക്ക് നയിക്കുവാനും പരിശ്രമിച്ചു എന്നതായിരിക്കും പതിനാലാം കേരള നിയമസഭയുടെ സുപ്രധാനമായ നേട്ടമായി ചരിത്രം രേഖപ്പെടുത്തുക. ആക്ടിവിസം

എന്നപരയുന്നത് ലെജിസ്ലേഷനിലൂടെ കൊണ്ടുവരുന്ന ഒരു ആശയമാണെന്നും സമൂഹത്തിന്റെ എല്ലാത്തരം ജനാധിപത്യ പ്രക്രിയകളിലേയ്ക്കും കൂടുതൽ പുതിയ വിതാനങ്ങളിലേയ്ക്ക് ഉയരാൻ ജനങ്ങളുടെ പ്രതീക്ഷയും ആത്മവിശ്വാസവും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്ന ഒരു സ്ഥാപനമായി ജനാധിപത്യ വേദികൾ മാറിത്തീരേണ്ടതുണ്ടെന്നും കേരള നിയമസഭ സന്ദേശം കൊടുക്കാൻവേണ്ടി ശ്രമിച്ചു.

പതിനാലാം കേരള നിയമസഭയിലേയ്ക്ക് തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട 140 അംഗങ്ങളിൽ ഏഴ് സാമാജികർ അകാലത്തിൽ നമ്മെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞുപോയി. ലോകസഭയിലേക്ക് തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടതിനാൽ 5 പേർ തങ്ങളുടെ നിയമസഭാംഗത്വം രാജിവയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്രകാരം ഒഴിവുവന്ന 12 സീറ്റുകളിൽ ഉപതെരഞ്ഞെടുപ്പിലൂടെ 8 പേർ സഭയിലേക്ക് കടന്നുവരികയും സഭയുടെ കാലാവധി അവസാനിക്കുമ്പോൾ 4 സീറ്റുകൾ ഒഴിഞ്ഞുതന്നെ കിടക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

നയപ്രഖ്യാപന പ്രസംഗങ്ങൾ

കേരള ഗവർണ്ണറായിരുന്ന ശ്രീ. പി. സദാശിവം നാലു പ്രാവശ്യവും ഇപ്പോൾ ഗവർണ്ണറായുള്ള ശ്രീ. ആരിഫ് മുഹമ്മദ് ഖാൻ രണ്ടു പ്രാവശ്യവും

പതിനാലാം കേരള നിയമസഭയെ അഭിസംബോധന ചെയ്യുകൊണ്ട് സർക്കാരിന്റെ നയപ്രഖ്യാപന പ്രസംഗങ്ങൾ നടത്തുകയുണ്ടായി.

ചോദ്യോത്തരവേള

നിയമസഭാ പ്രവർത്തനങ്ങളിലെ ഏറ്റവും ക്രിയാത്മകമായ വേദിയായി മാറുന്ന ചോദ്യോത്തരവേള തടസ്സപ്പെടാതെ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുവാൻ ഇക്കാലയളവിൽ നമുക്ക് സാധിച്ചു എന്നത് ചെറിയ കാര്യമല്ല.

ഈ നിയമസഭയുടെ കാലയളവിൽ ഒരു ലക്ഷത്തി പതിമൂവായിരത്തി നാനൂറ്റി നാൽപ്പത്തിയാറ് നോട്ടീസുകൾ ചോദ്യമായി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു. അതിൽ 6328 ചോദ്യങ്ങൾ നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യങ്ങളുടെ ലിസ്റ്റിലും 66154 ചോദ്യങ്ങൾ നക്ഷത്രചിഹ്നമിടാത്ത ചോദ്യങ്ങളുടെ ലിസ്റ്റിലും ഉൾപ്പെടുത്തി ആകെ 72482 ചോദ്യങ്ങൾ അച്ചടിക്കുകയുണ്ടായി. അതോടൊപ്പം 7 അടിയന്തര ചോദ്യങ്ങളും അനുവദിച്ചു. എല്ലാ അടിയന്തര ചോദ്യങ്ങൾക്കും നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യങ്ങൾക്കും ഇതിനകം മറുപടി ലഭിച്ചു കഴിഞ്ഞു. എന്നാൽ നക്ഷത്രചിഹ്നമിടാത്ത 2581 ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഇനിയും മറുപടി ലഭിക്കുവാനുണ്ട്. അവ ലഭിച്ചുവരുന്നതുണ്ട്.

ചോദ്യോത്തര വേളകളിൽ 645 ചോദ്യങ്ങൾ സഭാതലത്തിൽ പരിഗണിക്കപ്പെടുകയും 5020 ഉപചോദ്യങ്ങൾ ഉന്നയിക്കുവാൻ അംഗങ്ങൾക്ക് അവസരം ലഭിക്കുകയും ചെയ്തു. 24.03.86-ലെ ബഹുമാനപ്പെട്ട സ്പീക്കറുടെ രൂളിംഗിനുശേഷം ഈ സഭയുടെ പത്താം സമ്മേളനത്തിൽ ആദ്യമായി നക്ഷത്ര ചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യത്തിന്മേൽ സമർപ്പിക്കപ്പെട്ട പുതുക്കിയ മറുപടിയിന്മേൽ ഉപചോദ്യങ്ങൾ അനുവദിക്കപ്പെട്ടു. അപൂർവ്വം സന്ദർഭങ്ങളിൽ മാത്രമാണ് ഇത്തരമൊരു അവസരമുണ്ടാകുന്നത്.

കടലാസ് രഹിത നിയമസഭ എന്ന ലക്ഷ്യം മുന്നിൽക്കണ്ട് തയ്യാറാക്കിയ ഇ-നിയമസഭ പദ്ധതിയുടെ ഒന്നാം ഘട്ടം പതിനാലാം കേരള നിയമസഭയുടെ പതിനെട്ടാം സമ്മേളനത്തിലാണ് ആരംഭിച്ചത്. ഇരുപത്തിരണ്ടാം സമ്മേളനത്തോടെ ഇത് കൂടുതൽ സമഗ്രമായി നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞുവെന്നത് എടുത്തുപറയേണ്ട വസ്തുതയാണ്.

ശൂന്യവേള

ജനകീയ പ്രശ്നങ്ങളിലേക്ക് ബന്ധപ്പെട്ട മന്ത്രിയുടെ ശ്രദ്ധ ക്ഷണിക്കാൻ ചട്ടം 62 പ്രകാരം ലഭ്യമായിട്ടുള്ള അവസരം

വിനിയോഗിച്ചുകൊണ്ടുള്ള 364 അവസരങ്ങളും പൊതുപ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പരിഹാരം കാണാനായി ചട്ടം 304 പ്രകാരമുള്ള 2072 സബ്മിഷനുകളും കഴിഞ്ഞ കാലങ്ങളിൽ സമ്മേളന പ്രക്രിയയിലെ സജീവ ഇടപെടലുകളായിരുന്നു.

വിവിധ സ്റ്റാറ്റ്യൂട്ടുകൾ പ്രകാരം സഭയുടെ മേശപ്പുറത്തു വയ്ക്കേണ്ടതായ 5233 ഔദ്യോഗിക രേഖകളാണ് ഇക്കാലയളവിൽ സഭയുടെ മേശപ്പുറത്തു വയ്ക്കപ്പെട്ടത്. അപ്രകാരം സഭയുടെ മേശപ്പുറത്തുവെച്ച 30 ചട്ടങ്ങൾ ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതിനായി നോട്ടീസ് ലഭിച്ചതിൽ 5 എണ്ണത്തിൽ സഭാതലത്തിൽത്തന്നെ ഭേദഗതി വരുത്തിക്കൊണ്ട് സബോർഡിനേറ്റ് ലെജിസ്ലേഷൻ രംഗത്തും സഭ അതിന്റെ കർത്തവ്യം നിർവ്വഹിക്കുകയുണ്ടായി.

ചരമോപചാരം

ഈ സഭയിൽ അംഗങ്ങളായിരുന്ന 7 പേർ, മുൻമന്ത്രിമാർ, മുൻ സ്പീക്കർമാർ, മുൻ അംഗങ്ങൾ, പ്രമുഖ ദേശീയ നേതാക്കൾ എന്നിവരുൾപ്പെടെ 74 പ്രമുഖ വ്യക്തിത്വങ്ങളുടെ ദേഹവിയോഗത്തിൽ സഭ ദുഃഖം രേഖപ്പെടുത്തുകയും ഉപചാരം അർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

സഭാ സമിതികൾ

നിയമസഭാ സമിതികളുടെ പ്രവർത്തനത്തിന്റെയും ഘടനയുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ, ധനകാര്യ സമിതികളെന്നും സബ്ജക്ട് കമ്മിറ്റികളെന്നും ഇതര സമിതികളെന്നും തരം തിരിച്ച് പരിശോധിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഓരോ സമിതിയും ഏറെ മെച്ചപ്പെട്ട പ്രവർത്തനമാണ് ഇക്കാലയളവിൽ കാഴ്ചവെച്ചത് എന്ന് കാണാവുന്നതാണ്.

ശ്രീ. എസ്. ശർമ്മ അദ്ധ്യക്ഷനായ എസ്റ്റിമേറ്റ്സ് കമ്മിറ്റി 35 റിപ്പോർട്ടുകളും ശ്രീ. കെ. സുരേഷ് കുറുപ്പ് അദ്ധ്യക്ഷനായ ലോക്കൽ ഫണ്ട് അക്കൗണ്ട്സ് കമ്മിറ്റി 79 റിപ്പോർട്ടുകളും ശ്രീ. സി. ദിവാകരൻ അദ്ധ്യക്ഷനായ പബ്ലിക് അണ്ടർ ടേക്കിംഗ്സ് കമ്മിറ്റി 130 റിപ്പോർട്ടുകളും ശ്രീമതി പി. അയിഷാ പോറ്റി അദ്ധ്യക്ഷയായ സ്ത്രീകളുടെയും ട്രാൻസ്ജെൻഡറുകളുടെയും കുട്ടികളുടെയും ഭിന്നശേഷിക്കാരുടെയും ക്ഷേമം സംബന്ധിച്ച സമിതി 20 റിപ്പോർട്ടുകളും തയ്യാറാക്കി സഭയിൽ സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റികൾ രൂപീകൃതമായതിനുശേഷം നാളിതുവരെയുള്ള ചരിത്രത്തിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ റിപ്പോർട്ടുകൾ സമർപ്പിച്ച സമിതികൾ എന്ന ഖ്യാതി നേടുകയുണ്ടായി. അതുപോലെ പതിവ്

റിപ്പോർട്ടുകൾക്കു പുറമെ 17 സ്പെഷ്യൽ റിപ്പോർട്ടുകളും നിയമ നിർമ്മാണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, ബില്ലുകളിന്മേലുള്ള 76 റിപ്പോർട്ടുകളും സമർപ്പിച്ചുകൊണ്ട് സബ്ജക്ട് കമ്മിറ്റികളും മികച്ച പ്രവർത്തനമാണ് ഈ സഭയുടെ കാലത്ത് കാഴ്ചവച്ചത്. ഇത്തരത്തിൽ മികച്ച പ്രവർത്തനം കാഴ്ചവച്ച സമിതികളിലെ അധ്യക്ഷന്മാർ, അംഗങ്ങൾ, ഉദ്യോഗസ്ഥർ എന്നിവരെ ചെയർ ആത്മാർത്ഥമായി അനുമോദിക്കുന്നു.

അഡ്ഹോക്ക് സമിതികൾ

പതിനാലാം കേരള നിയമസഭയിൽ 2018-ലെ കേരള മെട്രോപൊളിറ്റൻ ട്രാൻസ്പോർട്ട് അതോറിറ്റി ബില്ലിന്റെയും 2018-ലെ കേരള കർഷക ക്ഷേമനിധി ബില്ലിന്റെയും പരിഗണനയും റിപ്പോർട്ടിനുമായി രണ്ട് സെലക്ട് കമ്മിറ്റികൾ രൂപീകരിക്കുകയുണ്ടായി. കൂടാതെ 2002-ലെ കേന്ദ്ര നിയമമായ സർഫാസി ആക്ട് പ്രകാരമുള്ള നടപടികൾമൂലം സംസ്ഥാനത്തുളളവായിട്ടുള്ള അവസ്ഥാ വിശേഷത്തെക്കുറിച്ച് പഠിച്ച് നിർദ്ദേശങ്ങൾ സമർപ്പിക്കുന്നതിനായി 2018 ഡിസംബർ 13-ാം തീയതി ഒരു പ്രത്യേക നിയമസഭാ സമിതി രൂപീകരിക്കുകയുണ്ടായി. ഇക്കാര്യത്തിൽ സമിതി നടത്തിയ

പഠനത്തിന്റെയും സംസ്ഥാന അഡ്വക്കേറ്റ് ജനറലിനെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി നിയമവശങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയതിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ തയ്യാറാക്കിയ ശിപാർശകൾ അടങ്ങുന്ന റിപ്പോർട്ട് 2019 നവംബർ 21-ാം തീയതി സമിതി സഭയിൽ സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള തുടർ നടപടികൾ നിയമസഭാ സെക്രട്ടേറിയറ്റിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇന്ത്യയിലെ നിയമനിർമ്മാണ സഭകളുടെ ചരിത്രത്തിൽ ഇതൊരു വേറിട്ട സംഭവമായി കാണാവുന്നതാണ്.

നിയമനിർമ്മാണം

പതിനാലാം കേരള നിയമസഭയിൽ 213 ഔദ്യോഗിക ബില്ലുകളും 62 അനൗദ്യോഗിക ബില്ലുകളും ഉൾപ്പെടെ 275 ബില്ലുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു. അവയിൽ 87 ഗവൺമെന്റ് ബില്ലുകളും 22 ധനവിനിയോഗ ബില്ലുകളും ഉൾപ്പെടെ 109 നിയമങ്ങൾ പാസ്സാക്കിക്കൊണ്ട് ശ്രദ്ധേയമായ ഒരു ചുവടുവയ്പ്പാണ് നിയമനിർമ്മാണ രംഗത്ത് നടത്തിയിട്ടുള്ളത്. സഭ പാസ്സാക്കിയ സുപ്രധാന നിയമങ്ങളിൽ ചിലത് ഇനിപ്പറയുന്നവയാണ്.

2016-ലെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ നിക്ഷേപനിധി (ഭേദഗതി) ബിൽ,

2017-ലെ കേരള ഗുഡ്സ് ആന്റ് സർവ്വീസസ് ടാക്സ് ബിൽ,

2017-ലെ കേരള മലയാള ഭാഷ (നിർബന്ധിത ഭാഷ) ബിൽ,

2017-ലെ കേരള മാരിടൈം ബോർഡ് ബിൽ,

2017-ലെ കേരള ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനങ്ങൾ (രജിസ്ട്രേഷനും നിയന്ത്രണവും) ബിൽ,

2018-ലെ കേരള മെട്രോപൊളിറ്റൻ ട്രാൻസ്പോർട്ട് അതോറിറ്റി ബിൽ,

2018-ലെ കേരള കർഷക ക്ഷേമനിധി ബിൽ,

2019-ലെ കേരള സഹകരണ ആശുപത്രി കോംപ്ലക്സ് മെഡിക്കൽ സയൻസ് അക്കാദമിയും അനുബന്ധ സ്ഥാപനങ്ങളും (ഏറ്റെടുക്കലും നടത്തിപ്പും) ബിൽ

2019-ലെ സൂക്ഷ്മ-ചെറുകിട ഇടത്തരം വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങൾ സുഗമമാക്കൽ ബിൽ,

2019-ലെ കേരള മദ്രസാധ്യാപക ക്ഷേമനിധി ബിൽ

2020-ലെ കേരള ക്രിസ്ത്യൻ സെമിത്തേരികൾ (ശ്രവം അടക്കം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള അവകാശം) ബിൽ,

2021-ലെ ശ്രീനാരായണഗുരു ഓപ്പൺ യൂണിവേഴ്സിറ്റി ബിൽ.

ഗവർണർ തിരിച്ചയച്ച 2014-ലെ കേരള മാരിടൈം ബോർഡ് ബിൽ പിൻവലിക്കണമെന്ന പ്രമേയം 2017 മേയ് 25-ാം തീയതി സഭ അംഗീകരിക്കുകയുണ്ടായി.

2018 ഏപ്രിൽ നാലിന് സഭ പാസ്സാക്കിയ 2018-ലെ കേരള (പ്രൊഫഷണൽ കോളേജുകൾ (മെഡിക്കൽ കോളേജുകളിലെ പ്രവേശനം ക്രമവൽക്കരിക്കൽ)) ബില്ലിന് ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 200 അനുസരിച്ച് ഗവർണർ അനുമതി നിഷേധിച്ചതും നമ്മുടെ നിയമനിർമ്മാണ ചരിത്രത്തിലെ ഒരു പ്രധാന അനുഭവമായി മാറുകയുണ്ടായി.

അനുഭവോദ്യോഗിക കാര്യങ്ങൾ

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 62 അനുഭവോദ്യോഗിക ബില്ലുകളിൽ 41 എണ്ണത്തിന് സഭയിൽ അവതരണാനുമതി ആവശ്യപ്പെടുന്നതിന് സൗകര്യം ലഭിക്കുകയുണ്ടായി. സഭ മുമ്പാകെ ചർച്ചയ്ക്കുവന്ന 9 അനുഭവോദ്യോഗിക പ്രമേയങ്ങളിൽ 3 എണ്ണം സഭ പാസ്സാക്കുകയും 6 എണ്ണം നിരാകരിക്കുകയും ചെയ്തു. മുൻ നിയമസഭകളിലെ പേലെ അനുഭവോദ്യോഗികാംഗങ്ങളുടെ കാര്യത്തിനായി നീക്കിവച്ചിട്ടുള്ള വെള്ളിയാഴ്ചകൾ വേണ്ടത്ര

അക്കാര്യത്തിനായി ലഭ്യമാകുന്നില്ല എന്ന പരാതിക്ക് 14-ാം കേരള നിയമസഭയുടെ കാലത്തും പരിഹാരമുണ്ടായിട്ടില്ല എന്നാണ് കാണുന്നത്. ഒരുപക്ഷേ, പതിനാലാം കേരള നിയമസഭയുടെ അവസാന സമ്മേളനമായേക്കാവുന്ന ഇന്നേ ദിവസം ഉൾപ്പെടെ 5 വെള്ളിയാഴ്ചകളാണ് അനൗദ്യോഗികാംഗങ്ങളുടെ കാര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വിനിയോഗിക്കാതെ ഗവൺമെന്റ് കാര്യത്തിനായി മാറ്റേണ്ടിവന്നിട്ടുള്ളത്. വരും നാളുകളിലെങ്കിലും അനൗദ്യോഗികാംഗങ്ങളുടെ കാര്യത്തിനായി വിനിയോഗിക്കേണ്ട സമയം നഷ്ടപ്പെടാതെ അക്കാര്യങ്ങൾക്കു മാത്രമായിത്തന്നെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയട്ടെ എന്ന് നമുക്ക് പ്രത്യാശിക്കാം.

പ്രമേയങ്ങൾ

ചട്ടം 23 അനുസരിച്ചുള്ള 2 സ്റ്റാറ്റൂട്ടറി പ്രമേയങ്ങളും ചട്ടം 118 അനുസരിച്ചുള്ള 20 ഗവൺമെന്റ് പ്രമേയങ്ങളും ഇക്കാലയളവിൽ സഭ പാസ്സാക്കുകയുണ്ടായി.

സർക്കാരിൽ അവിശ്വാസം രേഖപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു പ്രമേയം സഭ വോട്ടിനിട്ട് തള്ളുകയും സ്പീക്കറെ തൽസ്ഥാനത്തുനിന്ന്

നീക്കണമെന്നാവശ്യപ്പെടുന്ന മറ്റൊരു പ്രമേയം അവതരണത്തിനുശേഷം ഭരണഘടനയിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്ന പ്രകാരമുള്ള ഭൂരിപക്ഷമില്ലാത്തതിനാൽ സഭാതലത്തിൽ പരാജയപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

ചർച്ചകൾ

സംസ്ഥാനത്തുണ്ടാകുന്ന റോഡപകടങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ചട്ടം 58 പ്രകാരമുള്ള ഒരു ചർച്ച ഇക്കാലയളവിൽ സഭയിൽ നടന്നു. അതുപോലെ ചട്ടം 130 അനുസരിച്ച് പൊതുപ്രാധാന്യമുള്ള 7 വ്യത്യസ്ത വിഷയങ്ങളിൽ ചർച്ച നടത്തുകയും അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ചട്ടം 275 അനുസരിച്ചുള്ള 7 സബ്സ്റ്റാന്റീവ് മോഷനുകൾ സഭ പാസ്സാക്കുകയും ചെയ്തു.

സഭാനടപടികൾ നിർത്തിവയ്ക്കണമെന്നാവശ്യപ്പെടുന്ന ചട്ടം 50 അനുസരിച്ചുള്ള 6 വ്യത്യസ്ത പ്രമേയങ്ങൾ സഭ ചർച്ച ചെയ്യുകയും വോട്ടിനിട്ട് തള്ളുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

വിവിധ സഭാ സമിതികൾ സഭയിൽ സമർപ്പിക്കുന്ന റിപ്പോർട്ടുകളുടെ ഉള്ളടക്കത്തെ സംബന്ധിച്ച് സഭയിൽ ചർച്ച ചെയ്യാൻ വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്ന ചട്ടം 205 B പ്രകാരം 13-ാം കേരള നിയമസഭയിലെ എസ്റ്റിമേറ്റ്സ് കമ്മിറ്റിയുടെ 16-ാമത് റിപ്പോർട്ടിനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഒരു ചർച്ച 2016

ഒക്ടോബർ 26-ാം തീയതി നടത്തുവാൻ നമുക്ക് കഴിഞ്ഞു. ഈ അവസരം കൂടുതലായി വിനിയോഗിച്ചുകൊണ്ട് കൂടുതൽ റിപ്പോർട്ടുകളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ചർച്ചകൾ നടത്തുവാൻ ഇക്കാലയളവിൽ നമുക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല എന്നത് സ്വയം വിമർശനമായും പരിമിതിയായും കാണേണ്ടതാണ്.

ചട്ടം 300 അനുസരിച്ചുള്ള പ്രസ്താവന

പതിനാലാം കേരള നിയമസഭയുടെ കാലയളവിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട മുഖ്യമന്ത്രിയും മറ്റ് മന്ത്രിമാരും വിവിധ വിഷയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ചട്ടം 300 പ്രകാരം 24 പ്രസ്താവനകൾ സഭയിൽ നടത്തുകയുണ്ടായി.

ധനകാര്യം

ബഹുമാനപ്പെട്ട ധനകാര്യ വകുപ്പുമന്ത്രി ഡോ. തോമസ് ഐസക് 6 ബഡ്ജറ്റുകളാണ് ഇക്കാലയളവിൽ സഭയിൽ അവതരിപ്പിച്ചത്. കേരള നിയമസഭയിലെ തന്നെ ഏറ്റവും ദൈർഘ്യമേറിയ ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗമായ 3 മണിക്കൂർ 18 മിനിറ്റ് എന്ന റിക്കോർഡ് സ്ഥാപിച്ചുകൊണ്ടാണ് ഈ മാസം 15-ാം തീയതി അദ്ദേഹം തന്റെ പത്രങ്ങളാമത് ബഡ്ജറ്റ് ഈ സഭയിൽ അവതരിപ്പിച്ചത്.

പുതിയ സാമ്പത്തിക വർഷം ആരംഭിക്കുന്നതിന് മുമ്പുതന്നെ സംസ്ഥാന ബഡ്ജറ്റ് സമ്പൂർണ്ണമായി പാസ്സാക്കുന്ന രീതി കേരള നിയമസഭയിൽ വളരെ അപൂർവ്വമായിട്ടു മാത്രമേ നടന്നിട്ടുള്ളൂ. സാധാരണയായി വോട്ട്-ഓൺ- അക്കൗണ്ട് പാസ്സാക്കിയതിനുശേഷം സാമ്പത്തിക വർഷത്തിന്റെ ആദ്യ നാലുമാസത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ മാത്രമേ പൂർണ്ണമായി ബഡ്ജറ്റ് പാസ്സാക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നുള്ളൂ. കേരള നിയമസഭയിൽ 1964, 1968, 1969, 1972, 1975, 2005 എന്നിങ്ങനെയുള്ള വർഷങ്ങളിൽ സമ്പൂർണ്ണ ബഡ്ജറ്റ് പാസ്സാക്കിയിരുന്നു. എന്നാൽ 2005-നുശേഷം 13 വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞ് 2018-ലും പിന്നീട് 2020-ലും സാമ്പത്തിക വർഷാരംഭത്തിന് മുമ്പുതന്നെ സമ്പൂർണ്ണമായ ബഡ്ജറ്റ് പാസ്സാക്കാൻ നമുക്ക് സാധിച്ചു.

സന്ദർശകർ

ഈ സഭാകാലയളവിൽ ഡി.വി. ഗ്യാലറിയിൽ 1259-ഉം സ്പീക്കേഴ്സ് ഗാലറിയിൽ 24062-ഉം പബ്ലിക് ഗാലറിയിൽ 40403-ഉം ഉൾപ്പെടെ ആകെ 65724 സന്ദർശകർ നിയമസഭാ നടപടികൾ വീക്ഷിക്കാനെത്തി. കോവിഡ്-19 പ്രോട്ടോക്കോൾ കർശനമായി പാലിച്ചു കൊണ്ടുള്ള

നിയമസഭയുടെ 20, 21, 22 സമ്മേളനങ്ങളിൽ ഡി.വി.
ഗാലറിയിലൊഴികെ മറ്റൊരു ഗാലറിയിലും സന്ദർശകരെ
അനുവദിച്ചിരുന്നില്ല.

സഭാ ചട്ടങ്ങളിൽ മാറ്റം

രാവിലെ 8.30-ന് സഭാ സമ്മേളനം ആരംഭിക്കുക എന്ന 1976 മുതൽ നിലനിന്നിരുന്ന ചട്ടവ്യവസ്ഥ ഭേദഗതി ചെയ്തുകൊണ്ട് സഭാ സമ്മേളനം ചേരുന്നത് പന്ത്രണ്ടാം സമ്മേളനം മുതൽ 9-മണി എന്നാക്കി മാറ്റുകയുണ്ടായി. അതുപോലെ സ്ത്രീകളുടെയും കുട്ടികളുടെയും ഭിന്നശേഷിക്കാരുടെയും ക്ഷേമം സംബന്ധിച്ച സമിതിയുടെ പരിഗണനാ പട്ടികയിൽ ട്രാൻസ്ജെൻറിനെ കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടും സമിതിയുടെ പേരിൽ മാറ്റം വരുത്തിക്കൊണ്ടും ആവശ്യമായ ചട്ടഭേദഗതികൾ ഈ കാലയളവിൽ വരുത്തുകയുണ്ടായി. അതുപോലെ കടലാസ് രഹിത സഭയായി മാറുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ചട്ടങ്ങളിൽ അവശ്യം വേണ്ട ഭേദഗതികളും വരുത്തുവാൻ ഈ അവസാന സമ്മേളനത്തിലൂടെ നമുക്ക് സാധിച്ചു.

പൊതുവായ നേട്ടങ്ങൾ

കേരളപ്പിറവിയുടെ അറുപതാം വാർഷികം, ഒന്നാം കേരള നിയമസഭയുടെ ആദ്യ സമ്മേളനത്തിന്റെ അറുപതാം വാർഷികം (പഴയ നിയമസഭാ ഹാളിൽ), രാഷ്ട്രപിതാവ് മഹാത്മാ ഗാന്ധിയുടെ 150-ാം വാർഷികം എന്നിവയോടനുബന്ധിച്ച് സഭയുടെ മൂന്ന് പ്രത്യേക സമ്മേളനങ്ങൾ ഇക്കാലയളവിൽ ചേരുകയുണ്ടായി.

കേരള നിയമസഭയുടെ വജ്രജൂബിലി ആഘോഷങ്ങളുടെ ഭാഗമായി സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട 'ഫെസ്റ്റിവൽ ഓൺ ഡെമോക്രസി' രാഷ്ട്രപതി ശ്രീ. രാമനാഥ് കോവിന്ദ് ഉദ്ഘാടനം നിർവ്വഹിക്കുകയും അതിന്റെ തുടർച്ചയായി ശ്രദ്ധേയമായ രണ്ട് ദേശീയ സെമിനാറുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുകയുമുണ്ടായി.

ദേശീയ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ദളിത്, ന്യൂനപക്ഷ വിഭാഗത്തിന്റെ അനുഭവങ്ങളേയും നിയമപരമായ സാധ്യതകളേയും വെല്ലുവിളികളേയും പരിശോധിക്കുന്ന നാഷണൽ ലെജിസ്ലേഷർ കോൺഫറൻസും ഇന്ത്യയിലെ 23 സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്ന് 2500-ൽ അധികം വരുന്ന യുവജനനേതാക്കൾ പങ്കെടുക്കുന്ന നാഷണൽ സ്റ്റുഡന്റ്സ് പാർലമെന്റും

ഇതിന്റെ ഭാഗമായിട്ടുള്ള ശ്രദ്ധേയമായ പരിപാടികളായിരുന്നു. രാജ്യത്തെ സുപ്രധാന രാഷ്ട്രീയ നേതാക്കളും നവോത്ഥാന ചിന്തകന്മാരുമുൾപ്പെടെ പങ്കെടുക്കുന്ന ശ്രദ്ധേയമായ ഒരു കൂട്ടായ്മയായിരുന്നു ആ പരിപാടി. നിയമനിർമ്മാണ പ്രക്രിയയിൽ പൊതുജനങ്ങൾക്കകൂടി പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പുവരുത്തുവാൻ ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ട് പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ബില്ലുകളിന്മേൽ ഭേദഗതി നിർദ്ദേശിക്കുവാൻ താൽപര്യമുള്ള വ്യക്തികൾക്കും സംഘടനകൾക്കും അവസരം ലഭ്യമാക്കാൻ ഒരു വെബ്‌പോർട്ടൽ ആരംഭിച്ചു. ഒരു പക്ഷേ ഇന്ത്യയിൽ ആദ്യമായിട്ടായിരിക്കും നിയമനിർമ്മാണ പ്രക്രിയയിൽ വ്യക്തികൾക്ക് പങ്കാളിത്തത്തിനുള്ള അവസരം ലഭ്യമാക്കുന്ന ഒരു നടപടി സ്വീകരിക്കുന്നത്.

നിയമം നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതിനുശേഷം യഥാസമയം ചട്ടങ്ങൾ രൂപീകരിക്കാതിരിക്കുന്നതുമൂലം ഭരണരംഗത്ത് ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്ന ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഓരോ സബ്ജക്ട് കമ്മിറ്റികൾക്കും പ്രത്യേകം ചുമതലകൾ നൽകിക്കൊണ്ട് ചട്ടനിർമ്മാണം ത്വരിതപ്പെടുത്തി.

പതിനഞ്ചു വർഷത്തിലധികമായി പ്രസിദ്ധീകരിക്കാതിരുന്ന സഭയുടെ ഔദ്യോഗിക നടപടികൾ എല്ലാം സമയബന്ധിതമായി പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ നടപടി സ്വീകരിക്കുകയും സഭയുടെ ഇതുവരെയുള്ള എല്ലാ ചരിത്രവും ആർക്കൈവ്സ് ചെയ്യാനും നിയമസഭയുടെ വെബ്സൈറ്റിൽ ഉൾപ്പെടുത്താനും നടപടി സ്വീകരിച്ചു.

ഭരണഘടനാ മൂല്യങ്ങൾ അസാധാരണമായ നിലയിൽ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുന്ന പശ്ചാത്തലത്തിൽ സംസ്ഥാന സാക്ഷരതാ മിഷനുമായിച്ചേർന്ന് സംസ്ഥാനത്തൊട്ടാകെ 1000 ഭരണഘടനാ ക്ലാസ്സുകളും സംസ്ഥാനത്ത് ഭരണഘടനാ സാക്ഷരതാ മാർച്ചും സംഘടിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു.

'സഭാ ടി.വി.' എന്ന പേരിൽ കേരള നിയമസഭയ്ക്ക് സ്വന്തമായി ഒരു ടി.വി. ചാനലും ഒരു O.T.T. പ്ലാറ്റ് ഫോമും ആരംഭിച്ചു.

കടലാസ് രഹിത നിയമസഭ എന്ന ആശയം സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതിലേയ്ക്കായി 'ഇ'- നിയമസഭ പദ്ധതിക്ക് തുടക്കം കുറിച്ചു. നിയമസഭയിലെ സെന്റർ ഫോർ പാർലമെന്ററി സ്റ്റഡീസ് (സി.പി.എസ്.റ്റി.) എന്ന സ്ഥാപനത്തെ നവീകരിച്ച് അക്കാദമികവും

പുതമയാർന്നതുമായ പരിപാടികളിലൂടെ പുനഃസംഘടിപ്പിച്ചു.

കേരള നിയമസഭ പാസ്സാക്കിയ നിയമങ്ങൾ സമൂഹത്തിൽ വരുത്തിയ ചലനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു ഇംപാക്ട് സ്റ്റഡി നടത്തി ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. അതോടൊപ്പം മറ്റ് ഇരുപതോളം ഗ്രന്ഥങ്ങളും നിയമസഭാ സെക്രട്ടറിയേറ്റ് പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയുണ്ടായി.

കേരള നിയമസഭയിൽ അംഗമായതിന്റെ 50 വർഷം പൂർത്തീകരിച്ച കെ. എം. മാണി, ശ്രീ. ഉമ്മൻ ചാണ്ടി എന്നിവരുടെ നിയമസഭാ പ്രവർത്തനത്തെ സംബന്ധിച്ച് 2 പ്രത്യേക ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ നടപടി സ്വീകരിച്ചു. അവ ഉൾപ്പെടെ എട്ടോളം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനായി പണിപ്പുരയിൽ തയ്യാറായി വരികയാണ്.

കൗൺസിൽ ആന്റ് ഗവൺമെന്റ് മാതൃകയിൽ ഇന്ത്യയിൽ ആദ്യമായി കേരള നിയമസഭയിലെ നടപടി ചട്ടങ്ങളെയും കീഴ്വഴക്കങ്ങളെയും സംബന്ധിക്കുന്ന ഒരു റഫറൻസ് ഗ്രന്ഥം തയ്യാറാക്കി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. അതിന്റെ രണ്ടാം വാല്യം ഉടൻ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതാണ്.

'അറിവോരം' എന്ന പേരിൽ ഒരു വെബ്/അച്ചടി മാഗസിൻ ആരംഭിച്ചതുവഴി സാമാജികരുടെയും നിയമസഭയുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങൾ ജനങ്ങളിലേയ്ക്കെത്തിക്കാൻ സാധിച്ചു.

നിയമസഭാ മാധ്യമ അവർദ്ധകൾ നവീകരിച്ച് വിപുലപ്പെടുത്തുകയും സമ്മാനത്തുക വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

നിയമസഭാ മന്ദിരത്തിലെ ആർ. ശങ്കരനാരായണൻ തമ്പി മെമ്പേഴ്സ് ലോഞ്ചിനെ ഒരു അന്താരാഷ്ട്ര നിലവാരമുള്ള കൺവെൻഷൻ സെന്ററായി മാറ്റി.

നിയമസഭാ പരിസരത്തെ ഹരിത പ്രോട്ടോക്കോൾ പാലിച്ചുകൊണ്ട് ഓർഗാനിക് ഫാമിംഗ് നടത്തുകയും ഒരു കാർഷിക ഉദ്യാനമാക്കി മാറ്റുകയും ചെയ്തു.

സാമാജികരുടെ വാസസ്ഥലത്തെ പരിമിതികൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനും അംഗങ്ങൾക്ക് മെച്ചപ്പെട്ട താമസ സൗകര്യം ഒരുക്കുന്നതിനുംവേണ്ട ദീർഘകാല പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

അംഗങ്ങളുടെ യാത്രാപ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിലേക്കായി

വേണ്ടത്ര വാഹന സൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പാടാക്കുകയും കാൻ്റീൻ സൗകര്യം മെച്ചപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു.

അഞ്ചുവർഷം പൂർത്തീകരിക്കുവാൻ പോകുന്ന പതിനാലാം കേരള നിയമസഭയുടെ എല്ലാ സമ്മേളനങ്ങളും അനുബന്ധ പരിപാടികളും വിജയകരമായി പൂർത്തീകരിക്കാൻ സഹകരിച്ച ബഹുമാനപ്പെട്ട മുഖ്യമന്ത്രി, മന്ത്രിമാർ, ഡെപ്യൂട്ടി സ്പീക്കർ, ചീഫ് വിപ്പ്, പ്രതിപക്ഷനേതാവ്, വിവിധ കക്ഷിനേതാക്കൾ, അംഗങ്ങൾ എന്നിവരോടൊന്നും ചെയർ നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു. സഭയുടെ നടപടികളുമായും പരിപാടികളുമായും സഹകരിച്ച് പ്രവർത്തിച്ച നിയമസഭാ സെക്രട്ടേറിയറ്റിലേയും വിവിധ വകുപ്പുകളിലേയും എല്ലാ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും ചെയർ നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു. സമ്മേളനവുമായി സഹകരിച്ച എല്ലാ പത്ര- ദൃശ്യ - ശ്രവ്യ മാധ്യമ പ്രവർത്തകർക്കും ചെയർ പ്രത്യേകമായി നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു. ഈ സഭയിൽ കണ്ട എല്ലാ മുഖങ്ങളും അടുത്തുവരാനിരിക്കുന്ന സഭയിലും ഉണ്ടാകട്ടെ എന്ന് ആശംസിക്കുന്നു. എല്ലാപേർക്കും ഊഷ്മളമായ ആശംസകൾ...

ഓർഡർ.. ഓർഡർ.... സഭ അനിശ്ചിതകാലത്തേക്ക് പിരിയുന്നു.

(സഭ ദേശീയഗാനാലാപനത്തോടെ രാത്രി 8.18-ന്

അനിശ്ചിതകാലത്തേക്ക് പിരിഞ്ഞു.)

SECRETARIAT OF THE KERALA LEGISLATURE

NOTIFICATION

No...../Table-1/...(year).../Leg. Dated, Thiruvananthapuram,.....

(Date)....

In exercise of the powers conferred by sub-clause (a) of clause (2) of Article 174 of the Constitution of India, the Governor of the State of Kerala hereby prorogues the.....th Session of the .....th Kerala Legislative Assembly with effect from .....(month, date, year)....at the conclusion of its sitting.

ഇൻഡ്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 174-ാം അനുച്ഛേദം (2)-ാം ഖണ്ഡം (എ)
ഉപഖണ്ഡപ്രകാരം നൽകപ്പെട്ട അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ച് കേരള
സംസ്ഥാന ഗവർണ്ണർ.....ാം കേരള നിയമസഭയുടെ
.....ാം സമ്മേളനം....(വർഷം, മാസം, തീയതി) .....ാം തീയതി അതിന്റെ
സമ്മേളനം അവസാനിച്ച് മുതൽ സമാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

By order of the Governor
Name of the Secretary
Secretary